

Адреса редакції

65008, місто
Одеса-8,
пл. Бориса
Дерев'янка, 1,
офіс 602 (6-й
поверх).

Пошук

Контактна інформація

Моб. тел.: 050-55-44-206
Вайбер: 068-217-17-55
E-mail:
chornomorski_novyny@ukr.net

/ Архів номерів / 2018 рік / № 25-26 (21935-21936) субота 17 бер

Газета видається із 19 липня 1917 року

Рубрика: Без рубрики

Переглядів: 1278

Осягнення Шеренгового

До 75-річчя від дня народження відомого
українського письменника Олексі Гнатовича
Шеренгового (18.III.1943—17.IX.2008)

Багатогранна творчість Олексі Шеренгового, відомого прозаїка, лауреата премії імені Олеся Гончара — це окрема, своєрідна сторінка української літератури, яка «озвучена палкою любов'ю до ріднщини» й тематичні овиди якої сам письменник підсвідомо окреслив як «істинну синівську любов до своєї України, її тяжкої минувшини і, на жаль, складної і многотрудної нинішньої будуччини».

Оповідання та вірші Олексі пробував писати ще в сьомому класі, але нікому їх не показував — боявся батькового гніву. Гнат Данилович Шеренговий був категорично проти творчих пошуків наймолодшого.

Та якось сталася подія, яка зробила Олексу відомим на все мальовниче село Зозів (чи й навіть цілий Липовецький район Вінниччини), і батько махнув на «Гальошу» рукою, не забороняючи вже займатися творчістю, бо син тоді почав і писати, й малювати.

А сталося от що. Піонери на суботнику посадили довкола будівлі сільради молоденькі деревця, вже з листям, але ще дуже тендітні, беззахисні. Наступного ж дня, в неділю, трапилася трагедія. Голова колгоспу, гарненько хильнувши в гостях, сів на підводу й міцно заснув за віжками. Розумні коні повезли його самі, але чомусь не додому, а на роботу — до сільради. Поки голова спав, на коней ніхто не зважав, і вони, пасучись, об'їли й молоді саджанці. Школярі, звісно, обурились, хоч дорослі й заспокоювали, що то, мовляв, через коней. Олексі не захотів змовчати й відправив листа в районну газету, описавши цю історію й назвавши свій допис «Коні не винні». Лист потрапив до рук редактора,

На головну сторінку

Архів газети за номерами

Архів газети за рубриками

Про нашу газету

Повна контактна інформація

Передплата

Відправити нам листа

Приєднуйся до нас!

Українська справа — це й українська періодика

Відомо, що людина, яка читає, має жвавіший, гостріший розум. Той, хто читає книжки, доведено теоріями лідерства в управлінні, керує тими, хто дивиться телевизор, «висить» у соцмережах, вдовольняється «кліковою» інформацією...

Читати далі

Бажаєш допомогти?

Кошти на підтримку єдиної обласної української газети Одещини можна переказувати на такі банківські реквізити:

АТ «Альфа-Банк» у м. Києві, рах. № UA 443003460000026006012386501.

АТ КБ «Приватбанк», поточний рах. № UA 173052990000026008034905949.

(обов'язково слід зробити примітку «На підтримку газети»).

Дякуємо всім, хто у ці нелегкі часи разом з нами.

який вирішив його надрукувати, не змінюючи назви (у передньому слові до тексту пояснив, що за шкільною програмою семикласник творчості М.М. Коцюбинського ще не вивчав і міг не знати однойменної новели класика).

У день виходу номера газети у Зозові сталася «революція». Розлючений голова колгоспу, якого викликали в райком партії й оголосили догану, мав розмову із Шеренговим-старшим, а той пригостив новонародженого письменника віжками. Втім, звідтоді батько дав Олексі «карт-бланш» і навіть почав цікавитися, «що воно там пише»...

Дорога в літературу для Олекси Шеренгового продовжилася у Немирівському педагогічному училищі імені Марка Вовчка. Там, у Немирові, він познайомився з майбутніми талановитими прозаїком Анатолієм Ко-лісниченком і поетом Валентином Морозом, багатьма іншими непересічними людьми.

Продовжував писати-малювати і навчаючись на філологічному факультеті Одеського державного університету імені І.І. Мечникова, а потім — працюючи редактором і ведучим на Одеській телестудії, обласному радіо, в молодіжній газеті, на кіностудії.

Уже з першої книжки новел «Пташиний переліт» письмо молодого літератора більше нагадувало неримовану лірику, аніж прозу. Цьому письму, цій своїй мелодії Шеренговий не зраджував впродовж усього творчого життя. Гострий, уважний погляд до найменшої деталі, позиції. Усе суттєве, все важливе на цій землі. Поезія і проза — вони із самого початку сусідували не як суперники, а взаємодоповнювали одна одну, додаючи щедріших кольорів, ємніших і виразніших художніх образів.

Першим молодого письменника (студента-другокурсника філфаку) підтримав ніжного голосу поет Володимир Гетьман. Він і відредагував «Пташиний переліт». Коротенька поетична спроба, яка мала лише кілька сторінок, уже тоді почуттєвим змістом привернула увагу досвідченого «академіка новелістики» Василя Васильовича Фашенка. А першу схвальну рецензію написав і надрукував в університетській багатотиражці «За наукові кадри» ушанований мовознавець, незабутній учитель Микола Володимирович Павлюк. З цієї рецензії, з першого ж обговорення у Спілці письменників розпочалася вже істинно професійна дорога самобутнього митця. У 1971 році до вступу в товариство українського письменства благословив Олексу Шеренгового сам Олесь Гончар.

Рік за роком приходили до читача нові твори О. Шеренгового: повісті «Золоте ве-сілля», «Повінь у вересні», «Звинувачувані невідомі», «Бентежні голоси пташині», «Монолог для слідчого» (ця повість була відзначена дипломом лауреата Спілки письменників України за кращий твір для юнацтва), роман «Хліб на долоні» (автор отримав першу премію СПУ та президії Ради профспілок УРСР). За

творами «Батько» та «Любов єдина» на Одеській кіностудії створений двосерійний художній фільм «Золоте весілля» (відзначений премією на фестивалі в Торонто, а сам автор був запрошений на місячне стажування на студії «Васікфільм»), стрічки «Тризна», «Блукаючі зірки», художньо-документальні «Пісня любові» та «Києве мій». Роздуми над життям перших емігрантів з України надихнули письменника на створення кінострічок «Летіла зозуля» та «Бентежні голоси пташині», присвячені проблемам сучасного життя канадських українців. Це твори про мистецтво, про вічні колізії життя і творчості... Точна побудова і художні деталі, живий діалог (який так любив Олекса за життя), врівноважене використання портретів і пейзажів — усе це допомагало авторові створювати високохудожні, по-людські теплі та щирі твори, які перекладалися угорською, чеською, російською, білоруською, казахською мовами.

Нарешті став надбанням поціновувачів творчості митця і роман «Рейс». Олекса Шеренговий згадував, що до цього твору його наближали прекрасні, дуже сильні люди: Іван Рядченко, Володимир Домрін і Юрій Михайлик, які писали російською мовою, Євген Бандуренко, Борис Нечерда, Володимир Гетьман.

Ще студентом він задумав написати цей роман, у якому головний герой повинен бути творцем, який би вбачав свою місію в тому, щоб робити людину духовнішою, спадкоємницею всього того, що створено людством, щоб у напружений час наступу науки і техніки зберегти духовну пам'ять, не дати вбити чи здрибнити в людині людину.

Довгу та болісну епопею з творенням і виданням роману «Рейс» письменник почав з університетських років, із життя одеського філфаку в провулку Маяковського, 7.

«Рейс» чекала важка і несправедлива доля — більш ніж чверть століття він пролежав ненадрукованим, хоча були написані схвальні рецензії одеськими поетами Станіславом Стриженюком, Ігорем Нєверовим, київським прозаїком Анатолієм Морозом, академіком Миколою Жулинським. Добре слово про рукопис сказав й Олесь Гончар. 19 березня 1973 року професор, доктор філологічних наук Григорій Андрійович В'язовський максимально прискіпливо й об'єктивно відредагувавши роман, підписав: «До набору. Редактор Г. В'язовський». Але з Комітету по пресі прийшов вирок: «Роман Олекси Шеренгового «Рейс» друкувати не радимо, оскільки Тарас Горинь (головний герой твору) не той герой, на вчинках якого має виховуватись молоде покоління радянських людей».

Олексій Дмитренко, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка, у передмові до роману підкреслює:

«Це був час, коли відправили у мордовські табори одеського правоборця Олексія Різникова. Ув'язнили двох прекрасних поетів, двох Василів — Симоненка і Стуса, що нині їхньою

поезією захоплюються всі, хто шанує правдиве художнє слово...

Посмертно, звичайно...

І не могли виставити свої роботи художники Іван Кулик, Алла Горська, Іван Марчук, яких нині знає вся планета.

Але вже проривалися до людей з українською піснею на спечених устах Володя Івасюк, Назарій Яремчук та їхній побратим Василь Зінкевич.

Ось у такий час, у такій «творчій» атмосфері ще молодий тоді письменник Олекса Шеренговий, не шукаючи ні класових, ані інших ворогів на рідній землі, осмілювався рипнути не головними дверима соцреалізму, а на кілька слів, одвертих думок правіше, в бік елементарної духовної вивільненості, і хай не дотягтися до справжньої омріяної свободи, то зробити хоча би крок до неї».

Роман прийшов до свого читача у 2000 році і став справжньою перлиною творчості, найвищим художнім здобутком Олекси Шеренгового. У листі до автора лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка Олександр Сизоненко написав: «...Спасибі за роман!.. Я належу до «нетерпеливців» — не до тих, революціонерів, що ненавидів Ф.М. Достоевський і вивів їх у «Бесах»... Я не можу втриматися від радості... Зараз мені хочеться обійняти Вас і сказати Вам: «Ви написали істинно європейський роман, продовжуючи найавторитетнішу в нашій прозі лінію: Коцюбинський — Головка — Яновський — Гончар! Але Ви — Шеренговий!.. У цьому романі Ви ні на кого не схожі! Це така розкішна, гречна, шляхетна, глибоко психологічна проза, якої у нас давно (а може, ще й ніколи!) не було!.. Гай Петроній, Апокаліпсис та Біблія, «Повість минулих літ» так геніально вмонтовані у Вашу неймовірно густу, щільну прозу, що тільки підкреслюють інтелект не лише автора, але й і її Величності — Прози!.. Які долі?! Які характери?! Судьби!!! Майже всі — мученики! І головний герой — оповідач, і Маріанна, і Йосипко-Йосип, і дядько Фін, і ота божевільна тітка... Ви й фашизм у Німеччині змалювали так яскраво, образно, вражаючи, як не зумів відобразити найбільший, генетичний ворог його — Еренбург. Бо він — публіцист. А Ви істинний прозаїк від Бога!.. Я люблю Вашу прозу здавна — ще з першого номера «Горизонта», який принесли мені Іван Рядченко й Василь Фащенко в Будинок творчості в Одесі...».

Роман «Рейс», за словами Григорія В'язовського, — це прекрасно, філігранно організована низка митцевих спогадів.

У цьому творі Олекса Шеренговий ставить багато запитань, закликає читачів, суспільство, народ шукати відповіді, долати негативні явища, ставати чистішими, добрішими.

Одна із проблем, яку порушує автор, — найважливіша: як подолати бездуховність? Чи можна жити подвійною мораллю? Ці питання терзають душу головного героя Тараса

Зосимовича Гориня. Він прийшов, щоб залишити по собі світлий слід, щоб творити добро, щоб нести любов, бо наділений даром Божим художника, талановитого митця.

Через образ П.Т. Маркуша (прототипом був доцент кафедри української літератури Одеського університету Петро Трохимович Маркушевський) автор висвітлює свою найулюбленішу тему в усій творчості — тему краси, мистецтва в житті народу — народну творчість. І запитує: «Чи завжди є можливість розгорнути це надбання Боже? Що стає на заваді? Що вибрати: жити за голосом совісті чи наказом зверху?».

Не менш важливі проблеми, які хвилюють автора: чи збагачується духовно сучасна людина? Звідки беруться пристосуванці?

Тарас Горинь вбачає в лицемірстві духовну зраду. Лицемір не спроможний на глибокі почуття. Щирість, краса людської душі — ось головний об'єкт спостережень Тараса Гориня. Вольдемар Зшитко заради здобуття кар'єри «заглушує» в собі найголовніше — красу людської душі, втрачає чуття єдності, спільності своєї особистої долі з долею народною.

Гармонія і дисгармонія впливають з одного начала — духовного. Людина, яка вирізняється багатим внутрішнім світом, красою душі, живе за вищими моральними законами, — знаходиться у постійній гармонії зі своєю совістю, з оточуючим світом. Вона відчуває органічний зв'язок зі своїм народом, його культурою, землею. Така людина не здатна на підлість, зраду, підступність, не може бути лицеміром. Майбутнє держави за такими людьми, як Тарас Горинь, Петро Маркуш, Маріанна.

Бездуховність породжує дисгармонію. Вона розриває органічний зв'язок людини зі світом, веде до катастрофи, духовної зради. Збочив із Дороги Правди і Краси Вольдемар Зшитко, переплутавши справжні життєві цінності, талант від Бога він проміняв на кар'єризм, лицемірство, прислужництво.

Романом «Рейс» Олекса Шеренговий вказує шлях подолання бездуховності: він у причетності до найглибших скарбниць власної культури, своєї «ріднзни» — мови, історії, слова.

Для багатьох читачів, навіть для тих, хто добре знав творчість О.Шеренгового, здалося дуже дивним, що після десятка своїх прозових книжок до 60-літнього ювілею відомий прозаїк прийшов із доволі ошатною книжкою поезій «Мій молитвослов». Але це не той молитвослов, віками писаний для всіх віруючих, що читається щодня на самоті серцем, відкритим для Христа. Поет творив і дарував нам свій молитвослов, у якому головна тема поезій — це людська душа.

*Відкрию очі книзі
в світлу днину,*

Коли роса,
як срібло,
і душа —
мов молодюсіньке
притке лоша,
Що лиш на ноги
зіп'ялося нині...

Ця поезія — своєрідний зачин «Молитвослова», зміст якого сприймається як монолог давно пережитого й осмисленого.

До високої і всеочищаючої теми О. Шеренговий ішов здавна. Його «Молитвослов», власне, — це приклад письменницької послідовності та відданості літературі високої духовності. Коли більшість поетів ринулася у розіп'яті двері вседозволеності, що й породила одверту словесну скверну, він зосередився на давній своїй темі — чистоті людських стосунків, духовності людини і неминучості дороги до Всевишнього. Звідси, мабуть, і сміливе бажання поставити пам'ятник Богу:

Простий.
Не пишний...
А радісний,
мов сонце
в небесах...
Звести отам,
Де стежка в полі, жито...

«Мій молитвослов» для Олекси Шеренгового — не просто збірка віршів, у якій простежується «виріст людського Духу», це — «сонячна Дорога» в небеса.

Як настаново-порада для молодих читачів звучать рядки:

Ніхто
нікого
не навчить любити.
Ніхто на світі
ще не жив
без втрат.
Звичайно,
і у бронзі
можна жити,
Але в любові —
краще у стократ...

Автор поетичного реквієму наполягає на тому, щоб людина щоднини вивершувала власну долю. Шукаючи свою дорогу до Бога, можна побачити її лише у щоденних пошуках тієї святої стежки, на якій обов'язково стрінешся із найзаповітнішим, найдорожчим, що називаємо всі ми, грішні, — долею.

Ніби підсвідомо поет окреслює історію, тяжку минувшину України у вірші «Гетьмани...». Його хвилює питання:

У кого ж тепер
булава?..
...їх стільки
тепер
натесали! —
і з болем додає:
Вже скоро
в Карпатах
добрячий
«кругляк»
не знайдеш.

Але є надія на молоде покоління, є віра у сина:

Чуєш, сину?!
Сідлай-но скоріше
коня...

У книжці багато віршів-посвят Учителям, друзям, колегам...
З теплом і любов'ю пише поет про батька — воїна,
правдолюба, великого трударя...

Не можна без хвилювання читати вірші, присвячені пам'яті
незабутнього Олеся Терентійовича Гончара, який один із
перших благословив автора «Молитвослова» на шлях
творчості, залишаючись

Собором віри
й честі —
олтарем...

Слова поезії «Там, в долині...» з посвятою «Пам'яті Володі
Івасюка, бо й текст цієї пісні написаний з ним і для нього» й
нині актуальні, очищуючи, надихаючи та спонукаючи до
відповідальності чути

...найріднішу мову
Срібного,
живого джерела...

У цій книзі нема і тіні штукарства. Тут обмаль кольорів і вони
майже монохромні, лагідні та глибинно-упокорені. У вкрай
одвертій розмові зі своїм читачем про занадто вразливе —
душа, совісність, любов до ближнього, відданість єдино
можливій ідеї охорони людських чеснот — у параметрах
такої обсервації не зосталося місця для чистого
експериментування. Сама ідея молитвослова спонукала
письменника щоразу довершувати образ до кондицій Слова,
посланого самим Богом.

«Мій молитвослов» — це сповідь про Любов, Кохання,
Віру...Є в ній магія глибоких почуттів:

Як є кохання —
то кохання вічне.
А що вмирає —
то вже не любов...

І хоч письменник у цій книжці легко впізнаваний (глибина думки, ліричний сповідальний стиль), однак у «Молитвослові» його голос уже не той, що звучав у перших новелах або в повісті «Золоте весілля». Його погляд на життя став жорстокішим і вимогливішим, досвідченішим.

Книга віршів стала логічним продовженням етичних пошуків митця. А може, це стрімкий, несподіваний для багатьох ривок Олекси Шеренгового до нового твору в прозі? Можливо, це джерело сутності почуттів, накопичених сумнівів, відчуттів, передбачень нових ідей?

Представлена лірика — це молитва за всіх рідних і близьких, за землю й село, за поклоніння перед Вітчизною та її Людьми... Поет відкриває душу нам, читачам, заявляючи:

*Усе життя
мене
тримають дужі крила:
Земля батьків і те,
що дав я цій землі.*

Пройшовши разом із талановитим автором цією «сонячною Дорогою», розумієш: ні, не ставив перед собою Олекса Шеренговий завдання заримувати відомі молитви або створити поетичну інтерпретацію кано-нічного молитовника. Задум письменника досить відвертий і зрозумілий: мовою високої поезії створити власну інтимну, щиру сповідь. Інколи це запитання: «Для чого нам дароване життя? Для чого ми на світі живемо? Навіщо ми прийшли у це життя?», але вони не риторичні, бо поет стверджує:

*Для того ми на світі живемо,
Щоб кулі не косили в полі жито,
Людиною, щоб на землі
цій жити.
Людиною. На цьому стоїмо.
Для цього ми на світі живемо!*

У цих рядках, як і в усій книзі глибокої поезії, — вистраждані почуття, що ведуть Людину з Вірою у життя. Приєднуймося до цього поступу! Пізнаваймо і думаймо!

Любов ІСАЄНКО.

Подобається

Поширити

Будьте першою серед друзів, хто і це.

Передплата

Оголошення

**Найкраща
підтримка —
ПЕРЕДПЛАТА!**

**Написання,
редагування,
переклад**

**Вихід газети у четвер.
Вартість передплати:**

**Редакція газети
«Чорноморські новини»**

- на 1 місяць — 70 грн.
- на 3 місяці — 210 грн.
- на 6 місяців — 420 грн.
- на 12 місяців — 840 грн.
- Індекс — **61119**

Якщо хочете бути серед тих, хто читає, думає, не погоджується, сперечається, а відтак впливає на прийняття рішень на розвиток свого села чи міста, — приєднуйтеся до спілки читачів нашої газети.

Передплатити газету можна у поштовому відділенні або у листоноші, а також у редакції.

пропонує:

- літературне редагування, коректуру, комп'ютерний набір, верстку та тиражування текстів;
- високопрофесійні переклади з російської на українську і навпаки;
- написання статей, есе, промов, доповідей, літературних, у тому числі віршованих, привітань.

Команда
висококваліфікованих
фахівців газети
«Чорноморські новини»
чекає на Ваші
замовлення за
телефонами:

**099-277-17-28,
050-55-44-206**

■ Контактна інформація

Моб. тел.: 050-55-44-206
Вайбер: 068-217-17-55
E-mail: chornomorski_novyny@ukr.net

■ Адреса редакції

65008, місто Одеса-8,
площа Бориса Дерев'янка, 1, офіс 602 (6-й поверх).

© Copyright з
©2009. Всі
права на текстову
та графічну
інформацію сайту
належать редакції
газети
«Чорноморські
новини».
Використання
будь-якої
інформації сайту
можливе лише за
умови посилання
на газету
"Чорноморські
новини", а в

інтернет-мержі —
на діюче, відкрите
для пошукових
систем посилання
на використану
публікацію.

Розробка,
наповнення та
підтримка сайту
—
serg@webserg.com